

Перспективою подальших досліджень виступає вивчення власних ресурсів особистості у забезпеченні життєстійкості.

Іванашко О. Є.

ВЗАЄМОДІЯ СІМ'Ї І ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВИТИ

Сім'я є найважливішою цінністю для розвитку кожної людини. Вона відіграє важливу роль у житті держави, у вихованні нових поколінь, забезпеченні суспільної стабільності та прогресу. Основна соціальна функція сім'ї полягає у вихованні та розвитку дітей і соціалізації підростаючого покоління. Виховний потенціал сім'ї насамперед охоплює сімейне мікросередовище, спосіб життя сім'ї в цілому. В особливо складних умовах опиняються сім'ї, які виховують дитину з обмеженими можливостями здоров'я. Труднощі, яких постійно зазнає сім'я з дитиною з обмеженими можливостями здоров'я, є суттєво відмінними від щоденних клопотів сімей, що виховують дитину, яка нормально розвивається. Унаслідок народження дитини з відхиленнями в розвитку стосунки всередині сім'ї, а також контакти з навколишнім соціумом змінюються. Ситуація стресу, що виникає від самого народження дитини з особливостями розвитку, призводить до формування феномена інвалідації сім'ї та виникнення додаткових складнощів соціокультурної адаптації дитини (Іванашко О., Вірна Ж., Сіпко Л., 2022).

Багато батьків у ситуації, що склалася, виявляються безпорадними. Причини пов'язані з:

- психологічними особливостями хворої дитини;
- надзвичайно сильними емоційними переживаннями членів сімей під впливом постійного чинника стресу;
- фізичним навантаженням;
- матеріальними витратами;
- ставленням соціуму до хворих дітей та їхніх сімей.

Система закладів освіти у співпраці з батьками може й

повинна сприяти зменшенню впливу травмуючих чинників і на дитину з особливостями розвитку, і на сім'ю загалом.

Спільна діяльність родини та педагогів дасть батькам можливість пізнавати свою дитину в ситуаціях різновекторної взаємодії й тим самим сприяти кращому розумінню значущими дорослими індивідуальних особливостей, формуванню життєвих ціннісних орієнтирів і компетентностей дітей.

Включення дітей у соціум для батьків стає одним із першорядних завдань. При цьому батьки розглядають необхідність освіти в школі не стільки для здобуття знань дітьми, скільки для соціалізації в суспільстві та дитячому колективі.

Основна місія комунального закладу загальної середньої освіти «Луцька гімназія №20 Луцької міської ради» як ЗЗСО, який інтенсивно впроваджує технології інклюзивної освіти, – допомогти кожній дитині розкрити свій внутрішній світ, сприяти її успішній соціалізації в суспільстві. У межах інклюзивної освіти школа вирішує такі завдання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП):

- створює єдиний психологічно комфортний освітній простір для дітей з різними можливостями в освітній діяльності;
- забезпечує моніторинг ефективності адаптаційних і соціалізаційних процесів дітей з ООП;

- спільно з інклюзивно-ресурсним центром здійснює контроль ефективності корекційних впливів фахівців ЗЗСО;

- забезпечує ефективний психолого-педагогічний супровід інклюзивної освіти засобом психолого-педагогічного консилиуму та застосуванням технології супроводу в діагностичному, консультативному й корекційному процесах, а також через відслідковування стану здоров'я дітей та його профілактики;

- здійснює компенсацію вад дошкільного розвитку;

- шляхом створення ситуації успішної діяльності для дітей з ООП сприяє подоланню негативних проявів емоційно-особистісної сфери школярів;

- через усвідомлене позитивне ставлення до власної діяльності забезпечується розвиток особистісної зацікавленості, що формує та підвищує мотивацію дитини;

- забезпечує охорону і зміцнення фізичного та нервово-психічного здоров'я дітей;
- реалізовує соціально-трудова адаптацію школярів з особливими освітніми потребами;
- сприяє зміні суспільної свідомості щодо дітей з особливостями розвитку.

Довготривала науково-дослідна експериментальна діяльність у ЗЗСО № 20 спільно з кафедрою педагогічної та вікової психології Волинського національного університету імені Лесі Українки дозволила сформувати ряд завдань, які стоять перед школою в роботі з сім'єю (Іванашко О., 2023):

- залучити батьків до освітнього процесу як активних його учасників за допомогою навчання їх прийомам взаємодії з дітьми, організації спільної практичної діяльності;
- сприяти зміні батьківської позиції та оволодінню батьками позитивними способами комунікації;
- сприяти формуванню у батьків виховної компетентності через розширення кола їхніх педагогічних і дефектологічних знань та уявлень;
- створити умови для об'єднання батьків у спільноту, яка сприятиме розширенню соціального простору сімей.

У школі організовано якісний психолого-педагогічний супровід сімей, які виховують дітей з ООП, а також створено особливий морально-психологічний клімат в педагогічному та учнівському колективах.

Навчання для дітей з ООП у ЗЗСО № 20 відбувається через:

- реалізацію загальноосвітніх програм з урахуванням вимог виконання навчальних планів;
- тьюторський супровід асистентами вчителів;
- складання фахівцями закладу індивідуальних корекційних траєкторій і програм для комплексного супроводу учнів з особливими освітніми потребами;
- вплив у системі корекційних занять на основі складених фахівцями психолого-педагогічного супроводу комплексних корекційних маршрутів і програм;
- вплив в умовах системи додаткової освіти (музична, хорова, танцювальна студії, спортивні секції, гуртки

декоративно-прикладної творчості), куди залучені діти з ООП;
- організацію роботи з батьками.

Однозначним є передбачення того, що інклюзивний освітній простір формується педагогом, проте не лише вчителем, а й цілою командою асистентів вчителів і фахівців, але важливу роль відіграють і батьки дитини, які беруть участь у співпраці.

ЗЗСО № 20 міста Луцька є обласним експериментальним майданчиком з упровадження технологій інклюзивного навчання дітей з ООП, який допомагає індивідуалізувати процес навчання дітей з ООП, забезпечує кожній дитині адекватний особисто для неї темп і спосіб засвоєння знань, надає можливість самостійної продуктивної діяльності, дає змогу дітям з ООП вийти на новий рівень навчання. Це сприяє не тільки вдосконаленню та підвищенню якості освіти, а й дає дітям з особливими освітніми потребами можливість повноцінної освіти й спілкування, знайомства з іншими та обміну думками в освітньому середовищі, тобто сприяє їхній інтеграції в соціум за допомогою сучасних технологій.

Надалі мультимедійна команда планує продовжити спільну роботу з батьками, адже в інклюзивній школі дуже важливим є те, що і діти, і батьки, і команда фахівців – це насамперед партнери.

Кириленко О. К.

ОСОБИСТІТЬ ЯК ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Поняття «особистість» є ключовим в українській психології й набуває розвитку в різних напрямках та школах. Поряд із психологією діяльності, яка зберігає провідні позиції, активно розвивається генетична, когнітивна, гуманістична та ін. напрямки психології. Критерієм розвитку особистості в особі визнається сукупність психічних явищ, яка виявляється через індивідуальне відношення до оточуючих людину умов і надає їй можливість виступати самодіяльною істотою.